

INDOKOLÁS
Rákóczifalva Városi Önkormányzat Képviselő-testületének
Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló
13/2020. (IX. 25.) önkormányzati rendelethez

Általános indokolás

A képviselő-testület a működésének részletes szabályait a szervezeti és működési szabályzatról szóló rendeletében (a továbbiakban: SZMSZ) határozza meg. A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 43. § (3) bekezdése szerint a képviselő-testület az alakuló, vagy az azt követő ülésén e törvény rendelkezései szerint megalkotja vagy felülvizsgálja a szervezeti és működési szabályzatról szóló rendeletét.

Az SZMSZ tervezet elkészítésénél, összeállításánál elsődlegesen az Mötv. rendelkezéseit kerültk alapul vételre, de tekintettel voltunk a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) és a jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII. 14.) IRM rendelet (a továbbiakban: IRM rend.) szabályaira, az Alkotmánybíróság, valamint a Kúria releváns döntéseire és támaszkodtunk a törvényességi felügyelet tapasztalataira is.

Az SZMSZ a korábban hatályos SZMSZ-hez képest új szerkezeti felépítésű, főbb tartalmi elemeit tekintve a jogszabályok által kötelezően előírt tartalmi elemeket, illetőleg a jogalkalmazás gyakorlati tapasztatai alapján hasznosnak és célszerűnek tartott szabályokat tartalmazza.

A Jat. 8. § (2) bekezdés a) pontja értelmében nem lehet módosítani vagy - a jogszabály egészének hatályon kívül helyezése nélkül - hatályon kívül helyezni a jogszabály megjelölését. A jelenleg hatályos rendelet megjelölésében - a Magyar Államkincstár törzskönyvi nyilvántartásával ellentétben - Rákóczifalva Városi Önkormányzat helyett Rákóczifalva Város Önkormányzata szerepel, melyre tekintettel a jelenleg hatályos rendelet hatályon kívül helyezése és új rendelet elfogadása vált szükségessé. A fentieken túl új rendelet megalkotását tette szükségessé az is, hogy a felülvizsgálat alapján a korábbi SZMSZ rendelet szinte összes szakasza módosul.

Jelen rendelet és az európai uniós jogból eredő kötelezettségek összhangban vannak, az Európai Unió alapját képező szerződések vagy uniós jogi aktus rendelkezései előzetes bejelentést vagy egyéb véleményezést a jogszabály megalkotása kapcsán nem írnak elő.

Részletes indokolás

Az 1-3. §-hoz

Az általános rendelkezések meghatározásra kerül az önkormányzat hivatalos megnevezése és székhelye, a polgármesteri hivatal, az önkormányzat szerveinek megnevezése. Az önkormányzati feladatok ellátását a képviselő-testület és szervei biztosítják. A képviselő-testület szervei: a polgármester, a képviselő-testület

bizottságai, a polgármesteri hivatal, a jegyző.

Az általános rendelkezések között kerülnek meghatározásra az önkormányzat jelképei, az önkormányzat által alapított kitüntetések, elismerő címek, a részletes szabályokat, a jelképek használatának, valamint a kitüntető cím és díjak odaítélésének részletes rendjét azonban – terjedelmi okok miatt – külön rendeletek szabályozzák.

Az általános rendelkezések között feltüntetésre került Rákóczifalva város napja, valamint a hivatalos honlap.

A 4-10. §-hoz

Az önkormányzati feladat és hatáskörök szabályozását tartalmazza. A kötelező feladatellátáson túl szabályozza a rendelet, hogy milyen feltételek fennállása esetén vállalhatja a képviselő-testület önként közfeladat ellátását. Az önként vállalt feladatok felsorolását az 1. számú melléklet tartalmazza.

A képviselő-testület – az Mötv-ben meghatározott kivételekkel - hatásköreit a polgármesterre, a bizottságára, a jegyzőre ruházza át. Az átruházott hatáskör gyakorlásához a testület utasítást adhat, a hatáskört visszavonhatja. Az átruházott hatáskör tovább nem ruházható. A rendelet 9. §-a rendelkezik az át nem ruházható hatáskörökről.

Az SZMSZ 2., 3., 4. számú mellékletében a képviselő-testület által átruházott hatáskörök felsorolásra kerültek.

A 11-38. §-hoz

A képviselő-testület működésének szabályai között szabályozásra kerül a munkaterv, a képviselő-testület ülése, a képviselő-testület alakuló ülése, a képviselő-testület ülésének összehívása, a képviselő-testület ülésének nyilvánossága, nyilvános és zárt ülés tartása, a képviselő-testület ülésének vezetése, tanácskozás rendje, a hozzászólások és a vita, a döntéshozatal, interpelláció, felvilágosítás kérés, az előterjesztés, a beszámoló, tájékoztató, a sürgősségi indítvány, a határozat alakszerűsége, a Képviselő-testület döntései, a határozat, az önkormányzati rendelet, a döntések végrehajtásának rendje, a képviselő-testület üléseinek jegyzőkönyve.

A 39-43. §-hoz

A választópolgárok választott képviselőik útján és a helyi népszavazáson történő részvételükkel gyakorolják az önkormányzathoz való közösségi jogukat. A képviselő-testület köteles elrendelni a helyi népszavazást, ha azt törvény vagy önkormányzati rendelet előírja. A helyi népszavazás részletes szabályait külön rendelet tartalmazza.

A közmeghallgatás a lakossági vélemények kifejezésének színtere. A közmeghallgatást a település lakosságának többségét vagy egészét érintő fontosabb döntések (költségvetés, beruházások) meghozatala előtt, de évente legalább 1 alkalommal kell tartani. A közmeghallgatás olyan nyilvános testületi ülésnek minősül, ahol speciális ülésvezetési szabályok érvényesülnek.

A lakossági fórumok: a lakosság, a társadalmi szervezetek közvetlen tájékoztatását, a fontosabb döntések előkészítésébe való bevonását szolgálják. E fórum funkcióját tekintve hasonló a közmeghallgatáshoz, azzal az eltéréssel, hogy gyakoriságát nem a törvény állapítja meg, és alapvető rendeltetése nem az általános tájékoztatás, hanem általában egy adott tevékenységhez vagy egy adott területhez kapcsolódik.

A 44-48. §-hoz

Szabályozza az önkormányzati képviselők jogait és kötelességeit, tiszteletdíját, valamint a személyes érintettségre, annak bejelentésének elmulasztására vonatkozó rendelkezéseket.

A 49-54. §-hoz

A képviselő-testület előkészítő, véleményező, összehangoló, szervező és ellenőrző, továbbá döntési hatáskörökkel bizottságokat hozhat létre működésének megkönnyítése érdekében. A képviselő-testület SZMSZ-ében határozza meg bizottságait, a bizottságok tagjainak számát, a bizottságok feladat- és hatáskörét, működésük alapvető szabályait. Az alakuló vagy az azt követő ülésen a polgármester előterjesztésére kell megválasztani a törvény által kötelezően létrehozandó bizottságokat. Általában a képviselő-testület maga határozza meg bizottságait, azonban az Möt. és más törvények is előírhatják bizottság kötelező alakítását pl. pénzügyi bizottság, amelyet a kétezernél több lakosú településen meg kell alakítani.

Korlátozó rendelkezés, hogy a bizottság elnökét és az elnökkel együtt számított tagjainak több mint a felét az önkormányzati képviselők közül kell választani. Nem lehet a bizottság elnöke vagy a tagja a polgármester. A bizottság személyi összetételét a képviselő-testület bármikor megváltoztathatja. Egy képviselő több bizottság tagjának is megválasztható.

A bizottság a feladatkörében kezdeményezi, előkészíti a képviselő-testület döntéseit, valamint a képviselő-testület által átruházott hatáskörben döntést hoz.

Az SZMSZ tartalmazza a bizottságok felsorolását, tagjainak számát (képvisező és nem képvisező tagok száma), a névsort a függelékben lehet rögzíteni. A bizottságok részletes feladatkörét az SZMSZ melléklete tartalmazza, valamint azokat a hatásköröket is, amelyeket a képviselő-testület a bizottságokra átruház. A bizottságok működési szabályait a bizottsági ügyrend tartalmazza. A bizottságok szervezett működését segíti, hogy a képviselő-testülethez hasonlóan féléves munkaterv alapján működnek.

A bizottság ülésének összehívásáról a bizottság elnöke gondoskodik. A bizottságok működésére a képviselő-testületre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. A bizottságok működésének ügyviteli feladatait a polgármesteri hivatal látja el. A bizottság ülésén tanácskozási joggal vesz részt a jegyző. (Távollétében az aljegyző.) A bizottság üléséről jegyzőkönyvet kell készíteni.

A bizottsági döntéshozatalból kizárható az, akit vagy akinek a közeli hozzátartozóját az ügy személyesen érinti. A személyes érintettséget az érdekelt köteles bejelenteni. A bizottság tagjainak kizárásáról a bizottság dönt. A kizárt bizottsági tagot a határozatképesség szempontjából jelenlevőnek kell tekinteni.

A bizottság ülése nyilvános. A zárt ülésre a képviselő-testületre vonatkozó szabályok az irányadók.

A bizottságok tevékenységükről évente legalább egy alkalommal beszámolnak a képviselő-testületnek. A bizottság működésének további részletes szabályait maga határozza meg.

Az 55-56. §-hoz

A polgármester tisztségét főállásban látja el. A polgármester jogviszonyával összefüggő rendelkezéseket az Mötv. és közszolgálati tisztviselőkről szóló törvény tartalmazza.

A polgármesterre átruházott hatásköröket a rendelet 3. számú melléklete rögzíti. A polgármester fogadónapot tart, amelyen az állampolgárok közvetlenül fordulhatnak hozzá kérdéseikkel.

Az 57. §-hoz

Az alpolgármester főállásban látja el tisztségét.

Az alpolgármester választásával kapcsolatos szabályokat tartalmazza és feladatai ellátásának körét.

Az alpolgármester fogadónapot tart, amelyen az állampolgárok közvetlenül fordulhatnak hozzá kérdéseikkel.

Az 58. §-hoz

A jegyző vezeti a polgármesteri hivatalt. A jegyző vezetői tevékenységének általános kereteit a polgármester és a képviselő-testület döntései határozzák meg. A jegyző kinevezéséről az Mötv. és a Kttv. szabályai rendelkeznek. A polgármester - pályázat alapján határozatlan időre - nevezi ki a jegyzőt, gyakorolja felette a munkáltatói jogokat. A jegyző gondoskodik az önkormányzat működésével kapcsolatos feladatok ellátásáról.

A jegyzőt az aljegyző helyettesíti, ellátja a jegyző által meghatározott feladatokat. Az aljegyző nem a képviselő-testület szerve. Jogállása megegyezik a jegyző jogállásával (a rá vonatkozó szabályokat az aljegyzőre is megfelelően alkalmazni kell), azonban feladat- és hatáskörei jóval szűkebbek: a jegyző államigazgatási hatósági jogkört nem ruházhat rá, de kiadmányozási jogot biztosíthat a számára. A polgármester - a jegyzőre vonatkozó szabályok szerint, a jegyző javaslatára - kinevezheti az aljegyzőt. A jegyzői és az aljegyzői kinevezés vezetői munkakörnek minősül, az aljegyzőre is alkalmazni kell a Kttv. vonatkozó rendelkezéseit. Az aljegyző felett a munkáltatói jogokat a polgármester gyakorolja, az egyéb munkáltatói jogokat a jegyző.

Az 59. §-hoz

Az önkormányzat képviselő-testülete az önkormányzat működésével, valamint a polgármester vagy a jegyző feladat- és hatáskörébe tartozó ügyek döntésre való előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátására polgármesteri hivatalt hoz létre. A hivatal közreműködik az önkormányzatok egymás közötti,

valamint az állami szervekkel történő együttműködésének összehangolásában.

A polgármester a jegyző javaslatára előterjesztést nyújt be a képviselő-testületnek a hivatal belső szervezeti tagozódásának, létszámának, munkarendjének, valamint ügyfelfogadási rendjének meghatározására.

A rendelet rögzíti a polgármester képviselő-testület, a bizottságok működésével, a polgármesteri hivatallal kapcsolatos főbb feladatait.

A 60-65. §-hoz

Az önkormányzat gazdasági alapjait szabályozó fejezetben kerültek elhelyezésre az önkormányzat vagyonával, gazdálkodásával (kötségvetés, zárszámadás, gazdasági program), valamint a gazdálkodás ellenőrzésével kapcsolatos rendelkezések.

A képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért az önkormányzat felelős. A gazdasági program, fejlesztési terv a képviselő-testület megbízásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól. A gazdasági program az meghatározza mindazon célkitűzéseket, feladatokat, amelyek a költségvetési lehetőségekkel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével az önkormányzat által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

A gazdasági programot, fejlesztési tervet a képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el. Az elfogadása a képviselő-testület át nem ruházható hatáskörébe tartozik.

Az önkormányzat gazdálkodásának alapja az éves költségvetése. Ebből finanszírozza és látja el törvényben meghatározott kötelező, valamint a kötelező feladatai ellátását nem veszélyeztető önként vállalt feladatait. E feladatok ellátásának forrásait és kiadásait az önkormányzat egységes költségvetési rendelete elkülönítetten tartalmazza.

A helyi önkormányzat költségvetésének tervezési-előkészítési folyamata az alábbi szakaszokra osztható fel:

- költségvetéshez költségvetési koncepció elkészítése,
- a költségvetési rendelet tervezet elkészítése,
- a költségvetési rendelet elfogadása.

A költségvetési koncepció megkönnyíti a tervezést, ebben a képviselő-testület előzetesen áttekinti a kormány által rendelkezésre bocsátott költségvetési irányelveket, az önkormányzat kötelezően előírt és szabadon vállalt feladatait, a fejlesztési elképzeléseket, egyéb kiadásokat és számításba veszi a várható bevételi forrásokat, a források bővítésének lehetőségeit. A költségvetési rendelet-tervezetet a polgármester február 15-éig, ha a központi költségvetésről szóló törvényt az Országgyűlés a naptári év kezdetéig nem fogadta el, a központi költségvetésről szóló törvény hatálybalépését követő negyvenötödik napig nyújtja be a képviselő-testületnek.

A költségvetési rendelet-tervezet a költségvetési szervek vezetőivel egyeztetésre kerül.

A polgármester a képviselő-testület elé terjeszti a bizottságok által megtárgyalt rendeletervezetet.

Az önkormányzat költségvetésének végrehajtása a tervezett feladatok megvalósítását, a bevételek teljesítését és a kiadási előirányzatok felhasználását jelenti. Előfordulhatnak előre nem tervezhető körülmények, ami miatt a bevételek a tervezettől elmaradnak vagy év közben többletfeladatok jelentkeznek, ezekben az esetekben szükségessé válik az előirányzatok évközi módosítása.

Az önkormányzat költségvetésének végrehajtására vonatkozó zárszámadási rendelet tervezetét a polgármester terjeszti a képviselő-testület elé úgy, hogy az a képviselő-testület elé terjesztését követő harminc napon belül, de legkésőbb a költségvetési évet követő negyedik hónap utolsó napjáig hatályba lépjen.

Az államháztartási kontrollok közül a külső (törvényhozói) ellenőrzést az Állami Számvevőszék végzi. Az államháztartás kormányzati szintű ellenőrzése a kormányzati ellenőrzési szerv, az európai támogatásokat ellenőrző szerv és a kincstár által valósul meg. Szervezeti szinten a belső kontrollrendszerbe, a belső ellenőrzés által biztosított az ellenőrzés.

A 66-68. §-hoz

Az önkormányzat – feladatainak hatékonyabb, célszerűbb, gazdaságosabb és ésszerűbb megoldása érdekében – együttműködhet más önkormányzattal, önkormányzatokkal, valamint más gazdasági és szolgáltató szervezetekkel, illetve társulásokat hozhat létre. Tanácskozásokat tartanak, közösen szerveznek rendezvényeket, kicserélik szakmai tapasztalataikat, illetőleg egyéb fórumokat tartanak. E kezdeményezések nincsenek formához kötve, lehetnek esetiek és tartós jellegűek. Az együttműködés tartalmát, kereteit megállapodásban szükséges rögzíteni.

A 69. §-hoz

Hatályba léptető és hatályon kívül helyező rendelkezéseket, valamint a rendelet mellékleteinek felsorolását tartalmazza.